OPDRACHTEN EN BEVOEGDHEDEN VAN DE GEMEENTE

	OPDRACHTEN VAN GEMEENTELIJK BELANG	OPDRACHTEN VAN ALGEMEEN BELANG	
INITIATIEF	DE GEMEENTE, OP BASIS VAN DE AUTONOMIE DIE DE GRONDWET VERLEENT.	DE HOGERE OVERHEDEN VERTROUWEN DE GEMEENTEN OPDRACHTEN TOE DIE ZE MOETEN UITVOEREN	
ORGANISATIEVORM	TERRITORIALE DECENTRALISATIE	LOKAAL BELEID	DECENTRAAL BEHEER
VOORBEELD VAN BEVOEGDHEDEN/ PLICHTEN	BEHEER VAN GEMEENTELIJK PATRIMONIUM BEHEER VAN HET WEGENNET TOEKENNEN VAN FACULTATIEVE SUBSIDIES BEHEER VAN INFRASTRUCTUUR GEMEENTEPERSONEEL	ONDERWIJS STEDENBOUW	BEHEER BURGERLIJKE STAND BEHEER BEVOLKINGSREGISTRATIE REGLEMENTERING VOOR WAPENS, AMBULANTE HANDEL
CONTROLE	GEWOON TOEZICHT	SPECIFIEK TOEZICHT	RECHTSTREEKS HIËRARCHISCH TOEZICHT

De opdrachten van de gemeenten vallen uiteen in 2 grote categorieën.

OPDRACHTEN VAN GEMEENTELIJK BELANG (AUTONOME BEVOEGDHEDEN)

Een vrij abstracte term die betrekking heeft op een ruime waaier van activiteiten waarvoor gemeentelijke beslissingsorganen initiatieven kunnen nemen ten voordele van de bevolking of in het belang van de gemeente, zoals in het kader van de territoriale decentralisatie die de Grondwet voorschrijft.

De Grondwet bepaalt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor alles wat van gemeentelijk belang is. De Grondwet behartigt echter niet de belangen van de gemeente, maar hanteert een algemene bevoegdheidsclausule: de gemeenteraad regelt 'de uitsluitend gemeentelijke belangen' of elke activiteit en elk voorwerp dat de gemeentelijke overheden menen zichzelf te moeten toe-eigenen voor zover de Grondwet of de wet die bevoegdheid niet aan een andere overheid heeft toegewezen. Tot die categorie behoren onder meer het beheer van het (vastgoed)patrimonium van de gemeente, het gemeentelijke wegennet en tot op zekere hoogte het gemeentepersoneel.

Hierdoor ligt een veranderende realiteit niet arbitrair vast, zoals bij beperkende definities uit de 19e eeuw. Deze vage tekst biedt een zekere soepelheid, waardoor een gemeente initiatieven kan nemen rond allerlei nieuwe situaties die er kunnen rijzen voor de bevolking of voor het beheer van het gemeentelijk grondgebied.

OPDRACHTEN VAN ALGEMEEN BELANG DIE DOOR DE HOGERE OVERHEDEN ZIJN TOEVERTROUWD

De staat, de gewesten en de gemeenschappen kunnen gemeenten verplichten om mee te werken aan de uitvoering van opdrachten van algemeen belang of van wetten, besluiten, decreten en ordonnanties. De gemeenten kunnen op 2 manieren optreden:

- **Decentralisatie per dienst**: hogere overheden vertrouwen onder meer het onderwijs en stedenbouw toe aan de gemeenten op grond van door hen vastgelegde bepalingen. Gemeenten beschikken daardoor over een (variabele) manoeuvreerruimte

met ruimte voor initiatief en een zekere autonomie. Zo handelt de gemeente in eigen naam en is ze onderworpen aan een bijzonder administratief toezicht.

- **Deconcentratie**: voor het beheer van de burgerlijke stand, de bevolkingsregisters (bijvoorbeeld de identiteitskaarten) enz. handelen de gemeenten als gedecentraliseerde overheden van de hogere overheden. Gemeentebesturen handelen dus niet voor eigen rekening. Ze zijn het verlengstuk van de federale overheid en beschikken over geen enkele handelingsvrijheid.

De indeling van gemeentelijke bevoegdheden kent minder duidelijke grenzen dan het schema laat uitschijnen tussen opdrachten van 'uitsluitend gemeentelijk belang' en die van 'algemeen belang', ofwel de federale, gemeenschaps- en gewestbelangen. In een geglobaliseerde en gereglementeerde context is het een feit dat de gemeenten steeds meer activiteiten van algemeen belang toegewezen kregen.

De aanpak van een groot aantal 'maatschappelijke' problemen daarentegen, zoals de veiligheid (oprichting van politiezones), het verlenen van sociale bijstand aan kandidaat politieke vluchtelingen, de werkgelegenheidsproblematiek (oprichting van Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen), de naleving van de milieunormen... gebeurt doorgaans via delegatie van nieuwe taken aan het gemeentelijke niveau.